МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Алтай

МУ «Управление образования г. Горно-Алтайска»

МБОУ «Средняя школа № 7 им. Ю.Г. Сакашевой г. Горно-Алтайска»

РАССМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДЕНО
Руководитель МО учителей нач. классов	Методическим советом школы	Директор
Д.Н. Тазова	В.А. Бадакина	А.В. Кундыева
Протокол №1 от «26» 08 2026 г.	Протокол №1 от «27» 08 2026 г.	Приказ № 171 от «27» 08 2026 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родной язык и (или) государственный язык республики Российской Федерации»

для 4 класса начального общего образования
на 2026-2027 учебный год

г. Горно-Алтайск, 2026 г.

Јартамал бичик

Төртинчи класста алтай тилдин урокторында иштеер программа

- Россия Федерациянын ӱредӱлик керегинде законына (29.12.2012, №273-ФЗ.) ,
- Федерал эл-тергеелик ӱредӱ стандарттын (06.10.2009 №373.) некелтелерине,
- РФ ӱредӱ ле билим Министерствозынын баштамы школдо тузаланатан бичиктер керегинде (31.03. 2014, № 253) приказына,
- РФ ӱредӱ ле билим Министерствозынын баштамы школдо тузаланатан бичиктердин кубулганы керегинде (31.03.2014, № 253) приказына,
- «Горно-Алтайск каланын текши орто ӱредӱлӱ 7-чи № школы» деп бюджеттеги текши ӱредӱлӱ муниципал тӧзӧмнин программазына (№ 223 от 03.08.2015г.),
- «Горно-Алтайск каланын текши орто ӱредӱлӱ 7-чи № школы» деп бюджеттеги текши ӱредӱлӱ муниципал тӧзӧмнин Уставына,
- «Горно-Алтайск каланын текши орто ӱредӱлӱ 7-чи № школы» деп бюджеттеги текши ӱредӱлӱ муниципал тӧзӧмнин ӱредӱлӱ предметле иштеер программанын положениезине келиштире ле К.К. Пиянтинованын, Н.Б. Тайборинанын «Алтай тилле иштеер программалар (1-4)» (Горно-Алтайск, 2012) деп программазы аайынча тургузылган.

Россия тергеенин ӱредӱлигинде јаны федерал стандарттар јӧптӧлип, ӱредӱде јаны некелтелер, ууламјылар кийдирилген, онон улам алтай тил ле литературанын урокторы база солынган. Федерал ӱредӱ стандарттар эн артык јанжыгуларды улалтып, эмдиги ӧйдин јаны шӱӱлтелерин, текшипедагогикалык, чокым-методикалык теорияны ла таскамалды бириктирип, ӱредӱге көп солунталар экелген. Бӱгӱнги кӱннин стандарты бир канча айалгага ајару салат: көгӱс-көрӱмле колбулу (личностный), предметле колбулу (предметный), текши ӱредӱлӱ эдилгелерле колбулу (метапредметный) турулталар.

Баштамы школдын алдында турган **тӧс амадулар**: 1-4 класстардын ӱренчиктеринин граждан ла көгӱс көрӱминин тӧзӧлгӧзин тӧзӧп тыныдары; ӱренерге керектӱ ишти ле бойын бойы башкарып билеринин тӧзӧлгӧзин тӧзӧӧри; ӱренчиктердин көгӱс санаазын ӧскӱрери ле јакшы кылык – јанга таскадары. Төрӧл тили – баштамы класстардын ӱренчиктерине бастыра ӱредӱнин тӧзӧлгӧзи, укаа – санаазына, јайалтазына ӧзӱм берер ле албатызыла, јӱрӱмле танызар арга.

Төрӧл тилин баштамы школдо ӱредеринин амадулары:

- ӱренчиктерди тил билимнин тӧс ондомолдорыла таныштырары ла шӱӱп сананарына ӱредип – таскадары;
- ӱренчиктердин коммуникатив билгирлерин: оос ло бичилген эрмек – куучынын јарандырары, диалог, монологло тузаланарына таскадары;
- јастыра јок бичиирине керектӱ билгирлер берери.

Курстын текши аайы:

Программа «Алтай тил» деп предметтин аргаларыла «Филология» ууламjынын ўредўлў төс задачаларын бўдўрерине ууландырылган.

Төс **задачалар**:

- ўренчиктердиң эрмек- куучынын, шўўп билерин, «санаазында көрөрин»(воображение) таскадары, тилдиң эп-аргаларын эрмек – куучынның амадузына , ödўп jаткан ойине келиштире талдап, тузаланып билери;
- баштапкы класстын ўренчиктерине тил, тилдин системазы: лексика, фонетика, графика, морфология ла синтаксис керегинде иш башкы билгирлер берери;- төрöл тилин баалап, оны чеберлеер, jарандырар кўўн таскадары
- чын бичиири ле токтой тўжер темдектерле таныштырары

Программалардың төзöгöзине мындый принциптер салынат:

- Программалардың амадуларына jединерге колбу тударының, эрмек-куучынга кычырарының, куучындажып билериниң (коммуникативный) принципи jаан учурлу. Тилди ўренер практикада коммуникатив ууламjы анғылу jерде турат. Ол öскö методический принциптерле колбулу. Коммуникативный принцип бастыра эрмек-куучынның бўдўмдерин ўренерин некейт.
- Ўренерин оңдоорының (сознательный). Бу принцип ўренчик нени ўренип jатканын бойы jарт оңдоорын некейт ле эрмек-куучынга темиктирерин төс jерге тургузат. Jе куучындап ўренерге тилдиң сöзлигин ле грамматиказын ўренерин керек.

Алтай тилди ле кычырарына ўредерине ишмекчи программа баштамы класстарда алтай тилди jаңы ўренип баштаган ўренчиктерле иштейтен программазына тайанып тургузылган.

Jыл туркунына балдар ченелте иштер будурери: диктанттар (4), созлик диктанттар (12), ченелте иштер (4), чумдемел иштер (5), изложение (3), кочурип бичиир иш (4).

Курсты ўренгенининг турулталары

Программа баштамы школды божодып jаткан ўренчиктер бир кезик личностный, метапредметный ла предметный турулталарга jединерин jеткилдейт.

Ўренчиктиң бойының jедимдери (турулталары)

1.Бойының Төрölиле, албатызыла, Россияның тўўкизиле оморкооры; бойының албатызын, угын билери, Россияда башка-башка укту албатыларды баалаары;

2. Öскö албатының тўўкизин, культуразын, öскö кижиниң санаа-шўўлтезин тооры.

3. Бастыра јанынаҥ кубулып, өзўп јаткан телекейде (јўрўмде) јылыйбай, бойыныҥ јерин таап алары.

4. Ўредў ого не керектў, ўренерге керектў иштерди бўдўрерине, ўренип турган кижи јўрўмге не керектўзин аайлаары.

5. Бойыныҥ кылык-јаҥы учун каруулу болоры.

6.Јакшыга тартылар, јакшыны баалаар, сезер кўўн таскадары.

7.Öскö улустыҥ кўўнин аайлаар, тоор, ачык-јарык, киленҥкей болоры..

8.Јаан улусла, кура балдарла кожо иштеер, ачынышту айалга тözöбöс, блаашту керекти токыналу јартап алар.

9.Ак-чек јўрер, эдинер-тудунар не-немеге, көгўс байлыкка чебер болоры.

Метапредметный турулталар

1.Ўредўлў иштиҥ амадузын, задачаларын бойына алынар ла ого јединерге болушту эп-арганы табары.

2.Тургузылган амадуны, оны бўдўрер айалгаларды ајарып, болушту иштерди пландаарыны.

3.Јетирўни темдек-символдордыҥ болужыла көргўзери.

4.Коммуникатив ле билгир аларыныҥ амадузын бўдўреринде эрмек-куучынныҥ эп-аргаларын эрчимдў тузаланары.

5. Керектў јетирўни табарга, јуурга, шиҥдеерге, бириктире көрўп, керектўзин талдап, келиштире јазап, белетеерге бар аргаларды (справочниктерди) тузаланып билери.

6. Бичилген марыла, жанрыла башка тексттерди тургузылган амаду, задачалар аайынча көгўске алынып кычырарына темигери; эрмек-куучынныҥ задачазына келиштире бойыныҥ айдарга турганын јарт тургузар ла тексттерди оосло, бичип тургузары.

7. Логический действиелерле тузаланып билери: тўҥдештирер, шиҥдеер, бириктире көрöр, тўп- шўўлте чыгарар, бўдўм темдектери аайынча бöлиир, не-неденҥ улам (ненинҥ учун) болгонынаҥ шылтагын табар, шўўр, таныш оҥдомолдорго кожор (колбоштырар).

8. Диалог өткўрип ле куучындажып турган кижини угуп билер, бойыныҥ сананганын айдып, айтканын керелеп билер, керекти оценивать эдип билер, кажы ла кижиде бойыныҥ шўўлтези болор аргалу ла бар деп билери.

9. Амаду тургузып ла ого јединер аргаларды темдектеп билер; бирлик иште кем нени эдерин ўлежип, јартажып јöптöжöр; бой-бойыныҥ эткенин көрöр, бойыныҥ кылык-јаҥын ла öскö улустыйын көрўп билери.

10.Јöпсинишпестердиҥ аайына токыналу, эки јанының јилбўлерин ајарып чыгары.

11. «Алтай тил» деп предметтиҥ ўренер материалы ажыра эбире јўрўмде ödўп турган кубулталар, процесстер, не-неме керегинде бойыныҥ өзўмине келиштире билери.

12. Предметтиҥ ле öскö дö предметтер ортозындагы төс ондомолдорло таныжып, не-неме ле процесстер ортозында колбуларды билери.

13. Алтай тилле ўренер материал аайынча баштамы школдо бичиктерле, öскö дö јетирў алар аргаларла (онойдо ок ўредўлў модельдерле) иштеп билери.

Предметле колбулу једимдер

1. Тил албатыныҥ культуразы ла улус бой-бойыла куучындажар арга деп аайлаар;

2. Оос ло бичиир јакшы эрмек-куучын кижиниҥ текши культуразыныҥ ла гражданский позициязыныҥ көргўзўзи деп билери.

3. Алтай тилдиҥ ээжи-некелтелерин (орфоэпияныҥ, лексиканыҥ, грамматиканыҥ, орфография, пунктуацияныҥ) ле эрмек-куучынныҥ этикет ээжилерин танышкан кемиле тузаланып билери.

4. Куучыннын амадузын, задачаларын, тузаланар аргаларын ла айалгаларын ылгаштырып билер ле јаан эмес монолог, эмезе текст тургусканда, коммуникатив задачага јединерге олорды тузаланар темигўлў болоры.

5. Јастыра јок бичиш кижиниҥ культуразыныҥ база бир јаны деп оҥдоор ло бойыныҥ тургускан эрмектерин, текстиҥ бичигенде, орфографияныҥ керектў ээжилериле тузаланып билер, токтой тўжер темдектерин чын тургузар. Бичигенин шиҥдеп билери.

6. Тилдиҥ единицаларыла иштеер ўредўлў иштиҥ аайын билери, алган билгирлериле практический, коммуникатив задачалардыҥ аайына чыгарга тузаланып билери.

7. Алтай тилдиҥ системазы, структуразы керегинде билим јетирўлерле таныжар: фонетика ла графика, лексика, сёстиҥ бўдери (морфемика), морфология ла синтаксис; тилдиҥ тёс единицалары ла темдектери, олорды эрмек-куучында тузаланары;

8.Тилдиҥ тёс единицаларын ла темдектерин таныыр, олорды шиҥдеер, эрмек-куучыннын айалгазына келиштире тузаланып билери.

Курста нени ўренери (содержаниези)

Эрмек- куучынла колбулу иштер.

Угары.Оос эрмек- куучыннын амадузын, ёдёр айалгазын оҥдооры.Уккан тексттеҥ керектў јетирўни аайлары, тексттиҥ тёс шўўлтезин јартаары, сурактардыҥ болужыла не керегинде айдылганын куучындаары.

Куучындары. Эрмек - кучынныҥ задачазы аайынча тилдеҥ керектў аргаларды талдаары. Эрмек - куучынныҥ диалог бўдўмиле тузаланып билери. Куучынды баштап, јёмёп, божодып, бойына улустыҥ ајарузын тартып билери.

Ўредўниң задачазына келиштире оос монологло (јурап айдары, јетирў эдери, шўўп айдары) тузаланып билери. Ўредўде ле нөкөрлөри ортозында куучындашканда,этикет ээжилерди тузаланары (јакшылажары,бурузын алынары,быйанын айдары, суракту баштанары ла о.ө.). Орфоэпияның ээжилерин буспай, ўнле анғылап куучынданар.

Кычырары. Кычырган текстти ондооры. Керектў материалды (суракты) табарга, талдап кычырары. Текстти, јетирўни табары. Текстте јетирўге тайанып, кўч эмес шўўлтелер чыгарары. Тексттеги јетирўни келиштире, бириктире айдып билери. *Тексттиң содержаниезиң, тилиниң анғылузын, тургускан аайын шиңдеери, ол керегинде бойынын сананганын айдары (јўк таныжар, билзин деп некебес).*

Бичиири. Бичииринің ээжилерин буспай, чын, јакшы бичиири. Ўренген ээжилер аайынча көчўрип бичиири, кычырганы аайынча бичиири. Уккан, кычырган тексттиң содержаниезин толо эмезе талдап бичиири. Јараган темала (көргöни аайынча, кычырган чўмдемел аайынча, сюжетный јуруктар эмезе бир канча јурук аайынча, јурукчылардың јуруктарынын репродукциязы аайынча, видеозапись аайынча ла о.ө.) бойлоры јаан эмес тексттер (сочинение) бичиири.

Бичикке ўредери.

Фонетика. Эрмек-куучыннын табыштары. Сöстö табыштардың тоозы ла ээчий турган аайы. Бир эмезе бир канча табыштарыла башкаланып турган сöстöрди тўндештирери. Сöстöрдиң модельдерин тўндештирери. Керектў модельге сöстöр табары.Ўндў ле туйук , ўнгўр ле тунгак туйук табыштарды ылгаштырары. Ўйе. Сöсти ўйелерге бöлиири. Согулта тўшкен ўйени табары. Согулта сöстöрдиң учурын ылгаштырары.

Графика. Табыш ла танықты ылгаштырары: танык - табышты бичикте темдектеер темдек. Танмалыкла таныжары.

Кычырары.Ўйелеп кычырарына ўредери. Ўйелерле, бўткўл сöстöрлö көнў ўренчиктиң эрмек- куучыннын кеми аайынча кычырары. Сöстöрди, сöсколбуларды, эрмектерди, кыска тексттерди көксине алып кычырары. Јаан эмес тексттерди, ўлгерлерди чокым-јарт кычырары.

Бичиири. Бичиирине салынган некелтелерди бўдўрери. Бичигенде, досконың, тетрадьтиң бўгиниң кемин сезери. Јаан ла кичинек таныктарды бичиири. Таныктарды, бир канча танықты, ўйелерди, сöстöрди, эрмектерди гигиена некелтелерди буспай, бичиири. Айдылары ла бичилери башкаланбас сöстöрди ўредўчиниң кычырганы аайынча бичиири. Текстти чын көчўрип бичииринің эбине таскадары. Бичикте бар графический аргалары (сöстöрдиң ортозында божоткон јерлерди, сöсти јолдоң јолго көчўреринің темдегин) билери.

Сöс лö эрмек. Сöс - ўренер, шиңдеер материал деп аайлаары. Сöстиң учурын шиңдеери. Сöс лö эрмекти ылгаштырары. Эрмекле иштеери: сöстöрди анылаар, турган аайын солыыр. Эрмекти айдарын. Эрмектердиң моделин тургузар.

Чын бичиири (орфография). Чын бичииринің ээжилериле таныжары:

-сöстöрди башка бичиири;

-эрмекти, öс аттарды јаан таныктаң баштап бичиири;

-сöстöрди ўйелеп көчўрери ;

-эрмектиң учында токтой тўжер темдектер.

Эрмек-куучынды таскадары.Бойы кычырган, уккан текстти аайлаары. Бир канча јурукла, ойындары керегинде, бойының көргöни аайынча, болушту сöстöргö тайанып, јаан эмес куучындар тургузары.

Систематический курс

Фонетика ла орфоэпия.

Ўндў ле туйук табыштарды ылгаштырары. Сöстö согулталу ўйени табары. Ўнгўр ле тунгак туйуктарды ылгаштырары. Эжерлў туйуктарды ылгаштырары. Сöсти ўйелерге бöлиири. Ўндў табыш ўйе бўдўрери. Ўйе согулта ла учур согулта (эрмектерде). Орус тилдең кирген сöстöрдö бичилер таныктар. Ўндў табыштар кату ла јымжак болоры. Сöсти табыш - таныктарыла ылгаар (таныштырар, је билзин деп некебес). Узун ўндў табыштар. Элес ўндў табыштар. **Э ле Е** таныктар.

Графика. Табыштар ла таныктарды ылгаштырары. Сöстö табыш ла таныктардың тоозын түңдештирери (*якорь, тюль, подъезд, туужы, суу, удура , ажыра).*

Бичикте тузаланар темдектерди билери: сöсти кöчүрининг темдеги, кызыл јол, токтой түжер темдектерди (üренгенин).

Тангмалыкты билери: таныктарды чын айдар, турган аайын билери. Сöзликтерле, каталогло иштегенде, тангмалыкты тузаланары.

Сöс. Сöстинг лексика учуры. Сöс не-немени адаары (номинатив учуры).Сöс бир түңей предметтердинг текши ады деп билери.Бир учурлу ла көп учурлу сöстöр. Сöстинг чике ле кöчүре учуры. Синонимдер, антонимдер. Лексика ажыра эбире не-неме, ар- бүткендеги кубулталар керегинде билерин теренгжидери. Су- алтай ла öскö тилдең кирген сöстöр.Синонимдердинг ле антонимдердинг сöзлигиле иштеери. Омоним сöстöр. Бузулбас сöсколбулар.

Сöс, сöстинг бүдүми. Сöстинг учурлу бöлүктери: тазыл, кожулталар.Сöстинг тазылы ла кожултазы. Тазылы јанғыс сöстöр. Тазылы јанғыс сöстöрдинг тазылын табары. Бичикте тазылы јанғыс сöстöрдинг сöзлигиле иштеер. Тазылы јанғыс сöстöрдинг тазылыла түңей бичилери. Кожулталар. Сöс бүдүрер ле сöс кубултар кожулталар. Алтай тилде сöстöр сöс бүдүрер кожулталардың болужыла бүдери. Эрин үндүлерди сöстöрдö чын бичиири. Колбулу сöстöр, олордың бöлүктерин (тазылын) таап билери. Сöстинг тазылы токтогон тунгак туйук üнгүр эжерине кöчöри.

Куучын- эрмектинг бöлүктери

Адалгыш. Адалгыштардың текши учуры ла суректары. Öс лö текши адалгыштар. Öс адалгыштарды јаан таныктаң бичиири:улустың ады-јолы, тындулардың чоло ады, калалардың, јурттардың, суулардың ады ла о.ö.Адалгыш јанғыс ла көп тоодо турары. Јанғыс тоодо турар адалгыштар (улус,албаты). Адалгыштар кубулткыштарла кубулары. Орус тилдең кирген адалгыштар кубулткыштарла кубулары. Улантылу адалгышла эрмекте тузаланып билери. Мензинер адалгыштар. Адалгыштарды ла оның темдектерин ылгаштырарга таскадары. Üренген орфограммаларлу адалгыштарды чын бичиирге таскадары.

Јарталгыш. Јарталгыштар предметтердиң темдектерин көргүзери:өңин, кемин, бүдүмин, амтамын, јерин, кылык-јаңын ла о.ө. Эрмек-куучында јарталгыштардың учуры.Јарталгыш адалгышла колбожоры.Учуры јуук, удура учурлу јарталгыштар; шүүлтени јарт, чокым айдарга олордың керектүзин талдап билери.

Тооломо. Предметтердиң турган тоозын ла ээчий тоозын көргүзер тооломолорды адалгыштарла колбоштырып, эрмектер тургузары.

Солума.Јүзүннің солумалары, јүзүннің солумалары јаңыс ла көп тоодо турары. Эрмек – куучында јаңыс ла көп тоодо турган адалгыштарды јүзүннің солумаларыла солып билери.

Глагол. Глаголдың текши учуры: предметтердинң эдилгелерин темдектеери. Глаголдың суректары нени эдип јат? нени этти? нени эдер? Глаголдың өйлори: тургуза өй, өткөн өй, келер өй (суректардың болужыла ылгаштырып билери). Башка- башка өйдө лө јүзүнде турган глаголдордың кожулталарын чын бичиири. Эрмек - куучында глаголдың учуры. Глагол ло адалгыштың колбожоры.

Кубулбас. Кубулбас. Кубулбастардың текши учуры: действиенің өйин, јерин, ödör аайын көргүзет, качан? канайда? деп суректарга каруу берет. Кубулбастарды глаголло колбоштырып билери (јайгыда келер, энгирде кычырар, түрген басты). Эрмек- куучында кубулбастардың учуры; эрмекте кубулбастардың учурын јартап билери. Тексттең кубулбастарды таап, кандый сöслö колбошконын јартаарга таскадар.

Эрмек. Эрмек – эрмек-куучынның единицазы, оның учуры, темдектери: шүүлтени чыгара айдат, сöстöр бой- бойыла колбожот. Эрмектеги учур согулта.

Эрмек, сöсколбу (термин јогынан текши таныжары). Амадузы јанынаң (термин јогынаң) башка- башка эрмектерди шиңдеер. Эрмектиң учында токтой түжер темдектеер (точка, сурак, кый темдек). Јетирү эдер эрмектер. Суракту эрмектер. Кыйгылу ла кыйгылу эмес эрмектер. Башка- башка амадулу эрмектерди оос ло бичилген эрмек- куучында көргүзери (үн, токтоду; токтой түжер темдектер).

Эрмекте сöстöрдиң колбузы.

Эрмек ле сöсколбу. Эрмекте сöстöр учурыла (јаан суу, јылу кӱн), кожулталардың болужыла (сууны ич, айакты јун) колбожоры.

Эрмектиң члендери.

Эрмектиң төс члендери(төзöгöзи). Баштаачы ла айдылаачы. Баштаачы эрмекти кем? эмезе не? керегинде айдылып турганын көргӱзери. Баштаачының каруу берер сурактар (кем? не?). Айдылаачы. Айдылаачы ла баштаачының колбожоры. Айдылаачы глаголло, баштаачы адалгышла (термин јогынаң) айдылары.Эрмектиң эченги члендери. Јартаачы. Толтыраачы. Айалга. Кычыру сöстöрлӱ эрмектер (текши јетирӱ). Эрмекте эченги члендерди јартаар эченги члендер.Укташ члендер. Эрмекте укташ члендердиң биригери: тоолоп айткан ӱнниң, колбоочылардың (*је,а , дезе*)болужыла. Укташ баштаачылар. Укташ айдылаачылар. Укташ эченги члендер: јартаачылар, толтыраачылар, айалгалар. Укташ члендер колбоочылардың, ӱнниң болужыла биригери. Укташ члендӱ эрмектерде токтой тӱжер темдектер. Эрмек- куучынның укташ члендерлӱ эрмектерле байыдары. Эрмектерди члендериле ылгаар.

Тегин ле колболу эрмектер (текши таныжары**)**

Эрмекте бир эмезе эки ле оноң до көп грамматический төзöгö болоры.Колболу эрмектиң бöлӱктери ӱнле, колбоочылардың болужыла колбожоры. Колболу эрмектерде токтой тӱжер темдектерди тургузары. Колболу эрмектерди ле укташ члендӱ тегин эрмектерди ылгаштырары. Колболу эрмектер тургузарына таскадары.

Чике куучынду эрмек.

Чике куучын-эрмек ле автордын сöстöри. Чике куучынду эрмекте токтой тӱжер темдектер.Чике куучынду эрмектерди керектӱ ӱнле айдарга таскадары.

Эрмек куучынды таскадары.

Эрмек –куучын. Эрмек - куучыннын бўдўмдери.Бичикле таныжары. Тил ле эрмек-куучын.Јўрўмде тилдиҥ учуры: куучындажар (тил алыжар), билгир алар.Төрөл тил кижиниҥ јўрўминде, оныҥ учуры. Алтай тил - алтай албатыныҥ төрөл тили. Алтай тилдиҥ кееркедим эп- аргалары . Алтай тил- Алтай Республиканыҥ база бир окылу тили. Эрмек-куучыннын бўдўмдери. Оос, бичиир ле ич бойында айдылган эрмек-куучын. Эрмек- куучын ажыра кижиниҥ кылык-јаҥын билер аргалузы. Эрмек- куучынга салынган некелтелер.Диалог ло монолог. Тилде сöстöрдиҥ табылгагыга јилбў таскадары.Эрмек- куучынныҥ эээжилери: эзендежип јакшылажары (оогош балдарла, јаан улусла)кижиге кандый бир суракла баштанары, уткыыры.

Текст. Тексттиҥ темдектери: бир тема, töс шўўлте, эрмектер учурыла бой- бойыла колбулу болоры. Тексттиҥ темазы, töс шўўлтези. Бажалык. Тексттиҥ турар аайы: бажы (башталганы), töс бöлўги, учы. Абзац. План. Тексттиҥ бўдўмдери: јетирў эдер, јурамал, шўўген учурлу. Башка- башка маарла бичиген текстердиҥ бўдўмдерин көгўске алынып кычырарына таскадары (иш курстыҥ туркунына öткўрилер). Кычырган текстти куучындаары. Тургузылган коммуникатив задача аайынча оосло, бичип, тексттер тургузар.

Јыл туркунына ўренгенин катап көрöри.

Темаларла пландаары

4 класс

№ п\п	Төс бөлүктинг ле уроктын темазы	Уроктын темазы	Берилген час	Ödötön öйи		Примечание
1.Өтконин катап көрөри .Текст.Эрмек(5ч)						
1	1.1	Бистинг эрмек-куучыныс ла тилис.	1			
2	1.2	Текст кандый болот? Эрмек	1			
3	1.3	Кычыру сöс дегени не?	1			
4	1.4	Чүмдемел иш.	1			
5	1.5	Јастыраларла иш.	1			
2. Эрмек (7ч)						
6	2.1	Эрмектинг төзöгöзи деп нени айдар?	1			
7	2.2	Кенгиткен ле кенгитпеген эрмектер.	1			
8	2.3	Эрмектинг эчени члендери.	1			
9	2.4	Сöсколбу. Укташ члендер	1			
10	2.5	Тегин ле колболу эрмектер.	1			
11	2.6	Ченелте иш «Эрмектер»	1			
12	2.7	Јастыраларла иш.	1			
3. Сöс. Сöстинг бүдүми (6ч)						
13	3.1	Сöс**.** Сöстинг лексика учуры.	1			
14	3.2	Синонимдер. Антонимдер	1			

15	3.3	Сöстиң бўдўми, бўдери	1			
16	3.4	Сöс бўдўрер ле сöс кубултар кожулталар.	1			
17	3.5	Чўмдемел иш «Кышкыда»	1			
18	3.6	Чўмдемел иштиң анализы. Катап көрöри.	1			
4. Куучын- эрмектиң бöлўктери.						

19	4.1	Куучын- эрмектиң бөлүктери керегинде текши јетиру. Адалгыш	1			
5. Адалгыш(4ч)						
20	5.1	Адалгыштар кубултқыштарла кубулары. Төзөөчи кубултқыш	1			
21	5.2	Энчилеечи, көстөөчи кубултқыштар.	1			
22	5.3	Омөлөөчи кубултқыш	1			
23	5.4	Јерлеечи кубултқыш	1			
6. Мензинер адалгыштар (1ч)						
24	6.1	Мензинер адалгыштар кубултқыштарла кубулары.	1			
7.Јарталгыш (1ч)						
25	7.1	Јарталгыш . Јарталгыштын будери	1			
8.Тооломо (2ч)						
26	8.1	Тооломоло таныжары.	1			
27	8.2	Тооломоны адалгыштарла колбоштырары.	1			
9. Солума (2ч)						
28	9.1	Солума. Јўзўннинг солумаларына сурак тургузары.	1			
29	9.2	Јўзўннинг солумалары кубултқыштарла кубулары.	1			
10. Кубулбас (2ч)						
30	**10.1**	Кубулбас - куучын -эрмектиң бөлүги.	1			
31	10.2	Эрмекте кубулбасты көрөри.	1			
11. Глагол (2ч)						
32	**11.1**	Глагол.	1			
33	11.2	Тургуза өйдиң глаголдоры. Келер ой	1			
12. Јыл туркунына ўренгенин катап көрөри (1ч)						
34	12.1	Јыл туркунына ўренгенин катап көрөри. Лексика.	1			

Лист корректировки рабочей программы

Класс 4Б	Название раздела, темы.	Дата проведения по плану.	Причина корректировки	Корректирующее мероприятие	Дата проведения по факту.
